

SVENLJUNGA
KOMMUN

Handlingsprogram

---

för krisberedskap 2019-2022

.....
Beslutat av: Kommunfullmäktige

Beslutandedatum: 2019-11-25, § 212

Ansvarig: Säkerhetssamordnare

Revideras: Varje mandatperiod

Följas upp: Årligen

Innehållsförteckning

Bakgrund	3
Syfte	3
Övergripande mål och inriktning	3
Aktiviteter	4
Särskilda satsningar för mandatperioden	4
Ersättning från staten.....	4
Styrning av arbetet med krisberedskap.....	5
Kommunens styrning av krisberedskap	5
Kommunala bolag och kommunalförbund.....	5
Risk- och sårbarhetsanalys	5
Åtgärder utifrån Risk- och sårbarhetsanalysen.....	6
Geografiskt områdesansvar	6
Aktiviteter	7
Krisberedskapsplanering	7
Ledningsprinciper	7
Ansvar, organisation och ledning	8
Verksamheter och kommunala fastighetbolagets roll.....	9
Dokumentation	9
Kommunikation	9
Krisstöd	9
Höjd beredskap.....	10
Övning- och utbildning	10
Rapportering	10
Åtgärder.....	11
Bilagor	11

Bakgrund

Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap LEH, styr kommunens åtaganden gällande krisberedskap. I kap 1, 4§ anges vad en extraordinär händelse är:

Med extraordinär händelse avses i denna lag en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller ett landsting

Lagen anger att kommunen ska minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred. Därigenom ska vi uppnå en grundläggande förmåga till civilt försvar.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB och Sveriges kommuner och landsting SKL, har tecknat en överenskommelse som tydliggör kommunernas arbete med krisberedskap under perioden 2019-2022.

Syfte

Syftet med handlingsprogrammet är att beskriva hur kommunen ska arbeta med krisberedskap utifrån lagen och överenskommelsen under mandatperioden 2019-2022.

Övergripande mål och inriktning

Målet med handlingsprogrammet är att skapa förutsättningar och stärka förmågan att bedriva kommunens krisberedskap så att vi får ett mer attraktivt, tryggt och hållbart Svenljunga för alla att bo, verka och leva i.

Formulerad inriktning

- Kommunen ska ha god kunskap om kommunens risker och sårbarheter och arbeta för att minska eller undanröja dessa.
- Kommunen ska ha en god krisberedskap och en organisation som har förmåga att hantera kriser och allvarliga händelser.
- Kommunen ska verka för samordning av krisberedskap inom det geografiska området genom att ha goda kontakter med andra myndigheter, regionen, angränsande kommuner, näringsliv och organisationer.
- Den enskilde individen ska ha kunskap och förmåga att så långt som möjligt tillgodose sina egna grundläggande behov i samband med en krissituation eller allvarlig händelse.

Aktiviteter

Under mandatperioden behöver kommunen:

- Fortsätta arbetet med att upprätta och uppdatera krisplaner och kontinuitetsplaner för de samhällsviktiga verksamheterna.
- Regelbundet öva och utbilda krisledningsorganisationen.
- Följa upp och utvärdera händelser som kan bidra till en utveckling av kommunens krisberedskap.
- Ha information om krisberedskap tillgänglig för medborgaren.
- Totalförsvarsplanering
- Styrel 2020-2021
(prioritering av samhällsviktiga elanvändare som genomförs i samarbete med Länsstyrelsen och elnätsföretag)

Särskilda satsningar för mandatperioden

- Påbörja arbetet med utrymningsplanering, mottagningskapacitet och trygghetspunkter.
- Påbörja arbetet med att identifiera och analysera behov av stärkt lagerhållning och leveranser till våra samhällsviktiga verksamheter.
- Se över vår samverkan inom krisberedskap och krishantering i vårt kommunala bolag och kommunalförbundet, Södra Älvsborgs räddningsförbund.

Ersättning från staten

Enligt överenskommelsen mellan, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap MSB och Sveriges kommuner och landsting SKL, får kommunen årligen statlig ersättning för att finansiera det förberedande och förebyggande arbetet med krisberedskap (5 kap, 2 kap LEH). Hur ersättningen ska användas regleras i särskilda anvisningar.

De uppgifter som avses är risk- och sårbarhetsanalys, planering, geografiskt områdesansvar, utbildning och övning samt rapportering för att öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet och stärka förmågan att hantera extraordinära händelser.

Kommunen ska årligen rapportera till Länsstyrelsen hur ersättningen använts och vilka aktiviteter som vidtagits. Om ersättningen inte använts eller om den använts felaktigt kan den krävas åter till staten. En gång per mandatperiod genomför Länsstyrelsen ett uppföljningsbesök i kommunen.

Ersättningen ska utgöra ett komplement till kommunens egen finansiering av arbetet med krisberedskap.

Styrning av arbetet med krisberedskap

Regeringens angivna mål för krisberedskapen är att

- minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet,
- värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och
- hindra eller begränsa skador på egendom och miljö då olyckor och krissituationer inträffar.

Krisberedskapsarbetet ska ligga till grund för arbete med det civila försvaret som utgår från annan lagstiftning och överenskommelse.

Kommunens styrning av krisberedskap

Kommunens krisberedskap behöver involvera såväl kommunala förvaltningar som bolag och kommunalförbund som kommunen har inflytande över. Vi ska säkerställa att arbetet får genomslag i hela verksamheten samt se till att personal är utbildad och övad för sin uppgift.

Kommunchef har det övergripande ansvaret för att arbetet med krisberedskap drivs framåt. Förvaltningscheferna tillsammans med säkerhetssamordnaren ska se till att förvaltningarna har en krisledningsorganisation. Förvaltningscheferna ansvarar för att åtgärderna genomförs och följs upp. Vi behöver därför integrera arbetet i kommunens styrmodell för våra verksamheter.

Kommunala bolag och kommunalförbund

Kommunens fastighetsbolag, Svenljunga Verksamhetslokaler äger fastigheter och hyr ut lägenheter i kommunens orter. De medverkar i risk- och sårbarhetsanalysarbetet och i krisledningsstaben samt vid utbildning och övning.

Under mandatperioden ska en översyn genomföras gällande styrning och förväntningar på bolaget avseende krisberedskap och krishantering med målsättning att tydliggöra roller och åtaganden.

Svenljunga kommun är en av sex medlemskommuner i Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund SÄRF. Samarbeta och samverka med SÄRF ska öka, avseende krisberedskap och krishantering. Detta kommer göras i samverka med övriga ägarkommuner i samråd med kommunchef, direktionsrepresentanter och nätverket för säkerhets/beredskapssamordnare i Sjuhärad.

Risk- och sårbarhetsanalys

Kommunen ska

- Bedriva ett arbete med risk- och sårbarhetsanalys som avser det geografiska områdesansvaret, kommunens organisation, samt berörda kommunala bolag och kommunalförbund.
- Använda underlaget från risk- och sårbarhetsanalysen i planering och genomförande av åtgärder för att öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet, samt stärka förmågan att hantera extraordinära händelser.
- Efter en inträffad kris utvärdera kommunens hantering, med avseende på kommunens verksamhetsansvar och det geografiska områdesansvaret.

I kommunen finns socialnämnd, barn- och utbildningsnämnd, samhällsbyggnadsnämnd samt kommunstyrelsen. Vi har samverkansnämnd personal och samverkansnämnd arbetsmarknad tillsammans med Tranemo kommun.

I Svenljunga kommun har säkerhetssamordnaren varit processledare för fyra arbetsgrupper. I de förvaltnings specifika analyserna har personal från respektive förvaltning deltagit.

Kommunen har analyserat sårbarheten i följande fyra scenarion; livsmedelsbrist, elavbrott, vattenbrist och drivmedelsbrist.

Varje arbetsgrupp har analyserat vilka risker och sårbarheter som finns i deras verksamhet. Därefter har säkerhetssamordnaren sammanställt materialet till den kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalysen. Kommunens ledningsgrupp har därefter godkänt analysen.

Förvaltningarnas underlag i risk- och sårbarhetsanalysen ligger till grund för åtgärder i det fortsatta arbetet under mandatperioden för att skapa robusthet i de samhällsviktiga verksamheterna.

Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (SÄRF) har ett kommunöverspännande ansvar för räddningstjänst i sex kommuner. SÄRF bedriver ett eget arbete med risk- och sårbarhetsanalyser som omfattar hela organisationens verksamhetsområde.

Risk- och sårbarhetsanalys 2019-2022 är antagen i Kommunstyrelsen 31 september 2019

Åtgärder utifrån Risk- och sårbarhetsanalysen

För att reducera och ta bort risker och sårbarheter samt för att öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet har vi utifrån resultatet i risk- och sårbarhetsanalysen kommit fram till att kommunen har ett behov av att fokusera på ett antal prioriterade åtgärder.

Geografiskt områdesansvar

Kommuner ska inom sitt geografiska område i fråga om extraordinära händelser i fredstid verka för att

1. olika aktörer i kommunen samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet,
2. de krishanteringsåtgärder som vidtas av olika aktörer under en sådan händelse samordnas och
3. informationen till allmänheten under sådana förhållanden samordnas.

Punkt 1, att uppnå samordning i planerings- och förberedelsearbetet, innefattar många olika aktiviteter och är ett ständigt pågående långsiktigt arbete.

En konkret uppgift som definieras i de nationella riktlinjerna *Gemensamma grunder för samverkan och ledning*, framtagna av MSB, är att kommunen ska kunna stå värd för en inriktnings- och samordningsfunktion ISF. Det är en förmåga länsstyrelsen förväntar sig att kommunerna ska skaffa sig under mandatperioden. Rent konkret innebär det att ha förberedda nätverk med aktörer för olika typer av extraordinära händelser som kan sammankallas för informationsdelning och samråd.

Redan idag pågår arbete i en mängd olika sammanhang för att kommunen ska uppnå samordning inom krisberedskapen. Här redovisas ett antal.

Aktiviteter

- *Regional samverkan* inom krisberedskapen under ledning av Länsstyrelsen i Västra Götaland. Exempel på aktiviteter är landshövdingens regionala råd för samhällsskydd och beredskap (4 ggr/år), årlig krissamverkanskonferens, kvartalsövningar för samtliga krisberedskapsaktörer i länet samt återkommande regionala och delregionala informationsmöten och utbildningar
- *Säkerhetssamordnarnätverket i Sjuhärad*. Säkerhetssamordnarna för krisberedskap i Sjuhäradskommunerna och Särff träffas regelbundet för att planera, diskutera, öva, genomföra och utvärdera olika aktiviteter inom krisberedskapen. Under mandatperioden ska vi arbeta för att skapa en robusthet, med kringliggande kommuner, vid en extraordinär händelse
- *Krissamverkan i Sjuhärad* fortsätter med arbetet utifrån olika teman och genomförs första onsdagen i november varje år.
- *Stabssamverkan Sjuhärad*. En nystartad samverkan mellan sjuhäradskommunerna, Polisen, Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund och Södra Älvsborgs sjukhus i syfte att utveckla stabsarbetet vid extraordinära händelser
- *Älvgrupp Ätran*. Kommunen deltar i Länsstyrelsen Hallands råd för aktörer längs Ätran.
- *Kuggghjulet Samhällskris* är ett parallellt arbete som pågår för en trygg och säker kommun. Kuggghjulet Samhällskris handlar om att få till en robusthet i vårt samhälle genom samverkan och samordning i vårt geografiska område. Detta genom att anordna träffar med representanter från kommunens orter, näringsliv samt den ideella sektorn.
Vi vill medvetengöra hur vi bygger upp en förmåga för att kunna klara en långvarig kris, som exempelvis skogbrand. Beskriva kommunens ansvar samt hur beredskapen kan byggas upp inför en extraordinär händelse som kan drabba vårt samhälle
- Vi har beredskap för hur ledning, samverkan och kommunikation ska ske i kommunen. En samlad lägesbild upprättas i samband med en extraordinär händelse som kommuniceras till berörda aktörer. Informationen till allmänheten ska vara samordnad.

Krisberedskapsplanering

I tidigare avsnitt har kommunens arbete med planering och förberedelser beskrivits. I detta avsnitt beskrivs kommunens krisledningsorganisation och hur arbetet vid en pågående extraordinär händelse eller samhällsstörning ska hanteras.

Ledningsprinciper

Svensk krishantering bygger på samverkan. Samverkan kan ske mellan olika myndigheter och kommuner, men även med företag och frivilligorganisationer och inte minst samverkan och samarbete mellan människor. Ingen kan ensam avvärja eller hantera en kris.

Det svenska systemet för krishantering bygger på tre grundprinciper:

Ansvarsprincipen

Den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden ska ha det också under en krissituation.

Likhetsprincipen

Under en kris ska verksamheten fungera på liknande sätt och på samma plats som vid normala förhållanden – så långt det är möjligt.

Närhetsprincipen

En kris ska hanteras där den inträffar och av dem som är närmast berörda och ansvariga. Först om de lokala resurserna inte räcker till blir det aktuellt med regionala och statliga insatser.

Innebörden av de tre principerna är att krishanteringen i så stor utsträckning som möjligt ska ske med den ordinarie verksamhetens kunskaper, resurser, rutiner och metoder.

Ansvar, organisation och ledning

Kommunens ansvar för samhällsviktiga verksamheter under normala förhållanden gäller också under samhällsstörningar. Kommunens uppgift är att i möjligaste mån hålla igång verksamheterna även under störda förhållanden. Om läget kräver det, åligger det kommunen att prioritera driften av vissa verksamheter framför andra.

Kommunen har inom ramen för det geografiska områdesansvaret i uppgift att samverka med aktörer som till exempel polis, räddningstjänst, länsstyrelsen och privata aktörer. Kommunen har dessutom ansvaret att samordna informationen som går ut till de som berörs av krisen.

Enligt ansvarsprincipen har kommunen det operativa ansvaret för sina verksamheter under en extraordinär händelse eller samhällsstörning. Denna princip gäller således även i kommunens interna arbete i våra verksamheter och bolag. För att underlätta ledning och beslutsfattande kan kommunens krisledningsnämnd sammankallas och ta över beslutanderätten från berörd nämnd.

Kommunen ska på kort varsel kunna starta en krisledningsstab som under ledning av kommunchefen har ansvar för att leda och samordna kommunens arbete vid en extraordinär händelse. Kommunchefen ska hålla krisledningsnämnden underrättad om läget.

Arbetet i krisledningsstaben ska ta sin utgångspunkt i de nationella riktlinjerna *Gemensamma grunder för samverkan och ledning vid samhällsstörningar*¹. Genom att arbeta med samverkan och ledning ska kommunen uppnå inriktning och samordning.

I krisledningsstaben ska det finnas utpekade roller för att kunna fatta beslut, leda arbetet, sammanställa lägesbilder och kunna hantera samverkan, kommunikation, dokumentation, analys och stöd/service.

Roller, rutiner och arbetssätt beskrivs i dokumenten *Plan för hantering av samhällsstörningar och extraordinära händelser* samt *Rutin för hantering av samhällsstörningar med bilagor*, som fastställs av kommunchefen.

Krisledningsstaben ska ha sin arbetsplats i kommunhuset och har förtur till de lokaler som behövs för arbetet. Alternativ ledningsplats finns.

Då kommunen inte har någon TIB, Tjänsteman i beredskap, har vi utsedda tjänstemän som är tillgängliga för larm från räddningstjänsten, polisen, länsstyrelsen med flera, om någon extraordinär händelse eller samhällsstörning inträffar. Ett arbete pågår för att få igång denna funktionen under mandatperioden.

Det kan finnas andra situationer då krisledningsstaben kan aktiveras, utöver en extraordinär händelse exempelvis om det finns ett stort behov av samverkan eller information, vid vädervarningar utfärdade av SMHI eller vid störningar i egen verksamhet.

---

¹ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, 2018

Verksamheter och kommunala fastighetbolagets roll

Under krisledningsnämnden och krisledningsstaben ansvarar verksamheterna och bolaget för sin verksamhet. Varje verksamhet och bolag ska ha egna planer för hantering av samhällsstörningar och extraordinära händelser. Det kan exempelvis vara så kallade kontinuitetsplaner för att säkra driften av verksamheten eller krisplaner. Dessa beskriver hur man ska hantera exempelvis hot mot elever, brukare och personal eller en planering för hur verksamheten eller bolaget ska arbeta för att leda sin verksamhet under en kris. Arbetet med krishantering inom kommunen ska hållas ihop. Budskap ska kommuniceras samstämmigt och prioritering av kommunens resurser ska ske dit behovet är som störst.

Verksamhetschefer och bolags-VD ska medverka på lägesgenomgångar i krisledningsstaben. Inför dessa ska de sammanställa aktuell information från sitt ansvarsområde och delge krisledningsstaben. Därefter verkställs de beslut som kommunchefen har fattat eller krisledningsnämnden om den har aktiverats.

Dokumentation

Alla åtgärder och beslut som fattas inom ramen för en extraordinär händelse ska dokumenteras. Dokumentationen ska i efterhand sammanställas och diarieföras.

Krisledningsnämnden har en utsedd sekreterare som protokollför nämndens sammanträden.

Kommunikation

Kommunikation med andra aktörer ska i första hand ske via mobiltelefon, videokonferens eller e-post. Krisledningsstaben ska ha kunskap och förmåga att kommunicera via RAKEL² samt kunna rapportera läget i det nationella informationssystemet WIS (webbaserat informationssystem).

Kommunikation mot våra invånare och med de drabbade, ska ske via kommunens webb, sociala medier, telefonväxeln, pressmeddelanden, presskonferenser och via SOS-alarm 113 13. Via Sveriges Radio kan kommunen få ut information via ett så kallat myndighetsmeddelande och via SOS-alarm kan ett så kallat VMA (viktigt meddelande till allmänheten) initieras.

Intranätet är primär informations- och kommunikationskanal för kommunens medarbetare. Ansvar, rutiner och arbetssätt för kommunens kriskommunikation beskrivas närmare i dokumentet *Riktlinjer för kriskommunikation samt Rutin för kriskommunikation med bilagor*.

Krisstöd

Kommunen ska ha förmåga att ge krisstöd till chockade och drabbade. Utgångspunkter, förutsättningar och arbetssätt beskrivs i kommunens *Riktlinjer för krisstöd och Rutin för krisstöd*. Krisstödsansvarig tar beslut i samråd med kommunens krisledningsstab att Krisstöd ska aktiveras. Räddningschef, polisinsatschef eller Sociala jouren Borås kan initiera att Krisstöd bör starta.

Krisstödsansvarig ansvarar för att det finns personal och rutiner för att kunna ge krisstöd och aktiverar i sin tur krisstödsstaben och stödpersonerna, enligt Rutin för krisstöd.

Krisstödet är en resurs som ligger direkt under socialförvaltningen och ansvaret ligger på förvaltningschefen att kommunens krisstöd ska fungera.

---

² RAKEL, RAdioKommunikation för Effektiv Ledning – nationellt kommunikationssystem för blåljusorganisationer m.fl.

Höjd beredskap

Vid krig eller fara för krig kan regeringen besluta om höjd beredskap i hela eller delar av Sverige. Höjd beredskap kan vara antingen skärpt eller högsta beredskap. Om Sverige är i krig råder automatiskt högsta beredskap.

Under höjd beredskap ska kommunstyrelsen leda det civila försvaret som kommunen ska bedriva. Kommunstyrelsen ska verka för att den verksamhet som bedrivs i kommunen av olika krishanteringsaktörer samordnas och för att samverkan ska komma till stånd mellan dem som bedriver verksamheten.

Kommunen ska hålla Länsstyrelsen informerad om beredskapsläget och det övriga förhållanden som har betydelse för det civila försvaret i kommunen.

Övning- och utbildning

Kommunen ansvarar för att förtroendevalda och berörd personal får den utbildning och övning som behövs för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid. Detta beskrivs i Rutin för utbildning och övning som fastställs av kommunchefen.

Rapportering

Kommunen ska ha förmåga att ta emot och dela information med berörda krisberedskapsaktörer med stöd av den teknik och metodik som tillämpas nationellt och regionalt för samverkan och ledning vid samhällsstörningar, till exempel WIS och Rakel.

Kommunen ska ha förmåga att delge Länsstyrelsen en samlad lägesbild vid en extraordinär händelse.

Förslag till åtgärder

Följande åtgärder prioriteras under mandatperioden 2019-2022 för att öka förmågan att upprätthålla kommunens samhällsviktiga verksamhet och kunna uppfylla det geografiska områdesansvaret, inför och under extraordinära händelser och samhällsstörningar. Åtgärderna följs upp kontinuerligt under mandatperioden utifrån kommunens styrmodell och hanteras i kommunens budgetplanering.

Åtgärder från 2015-2018

- Utredda specifika behov och kostnadsunderlag för reservkraft
- Besluta och implementera Nödvettenplan
- Informationssäkerhetsarbetet fortsätter utifrån PWC-granskningen

Åtgärder 2019-2022

Arbeta med aktiviteter och de särskilda satsningarna, som beskrivs på sidan 4 och 7.

Ansvar och arbetsuppgifter kommer att beskrivas i dokumentet *Åtgärder utifrån handlingsprogrammet för krisberedskap 2019-2022* som beslutas av Kommunledningsgruppen.

I övrigt ska samverkan och samarbete med aktörer i Västra Götalands län och i delregion Sjuhärad gällande krisberedskap fortsätta.

Bilagor

Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)

Överenskommelse om kommunernas krisberedskap, 2019-2022 MSB 2018-09779, SKL 18/03101